ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਕਰੀਮੀਨਲ

ਭੰਡਾਰੀ ਅਤੇ ਸੋਨੀ ਜੇ.ਜੇ.ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ

ਜੀਤੂ ਮੱਲ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ,

ਬਨਾਮ

ਕਸਤੂਰੀ ਲਾਲ, ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਪੁਲਿਸ, ਜਵਾਬਦਾਰ।

1950 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਨੰ. 187

ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ (1861 ਦਾ V) ਸੈਕਸ਼ਨ 23, 42—ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ (1898 ਦਾ ਐਕਟ V) ਸੈਕਸ਼ਨ 200—ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪੁਲਿਸ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਅਤੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸੰਪਰਕ ਕੀ ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 200 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਵਜੋਂ ਜਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਵਜੋਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਬਿਆਨਾਂ ਵਾਲੀ ਰਿਪੋਰਟ-ਕੀ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

24 ਮਾਰਚ 1948 ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਰਜੂ ਨੇ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਸਮੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕੁੱਟਿਆ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ। 26 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਉਸਨੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ, ਕਰਨਾਲ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਪਰਕ ਰਾਹੀਂ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਜੋ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਲੂਕ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਸ ਸੂਚਨਾ ਨੂੰ ਸਟੇਸ਼ਨ ਹਾਊਸ ਅਫਸਰ, ਕੈਥਲ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਲਈ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਅਤੇ 7 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਸਟੇਸ਼ਨ ਹਾਊਸ ਅਫਸਰ (ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਕਸਤੂਰੀ ਲਾਲ) ਨੇ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕੈਥਲ ਦੇ ਇੱਕ ਜੀਤੂ ਮੱਲ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਪੂਰਵਜਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਮਾਣਹਾਨੀ ਬਿਆਨ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। 11 ਫਰਵਰੀ 1949 ਨੂੰ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਕਸਤੂਰੀ ਲਾਲ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 500 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ। ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਇਹ ਉੱਠਿਆ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ, 1861 ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਉਕਤ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਜੂ ਦੁਆਰਾ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਅਤੇ ਕੈਥਲ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਚਾਰ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਕਸਤੂਰੀ ਲਾਲ ਦੁਆਰਾ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ਼ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਮਿਤੀ 7 ਅਪ੍ਰੈਲ 1948 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤੇ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਹੋਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਇਮਪੈਰਰ (1), ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ।

ਸ਼੍ਰੀ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ, ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਕਰਨਾਲ, ਮਿਤੀ 12 ਦਸੰਬਰ, ਸ਼੍ਰੀ ਵੀ.ਪੀ. ਗੌਤਮਾ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ 1st ਕਲਾਸ, ਕੈਥਲ, ਮਿਤੀ 10 ਮਈ 1949 ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ .

ਫਕੀਰ ਚੰਦ ਮਿੱਤਲ ,ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ।

ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਲਾਲ ਕਪੂਰ, ਕਸਤੂਰੀ ਲਾਲ ਲਈ ਅਤੇ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਗੁਜਰਾਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, ਰਾਜ ਲਈ।

ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇਹ ਕੇਸ ਮਿਸਟਰ ਜਸਟਿਸ ਸੋਨੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਆਇਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 30 ਅਗਸਤ 1950 ਨੂੰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਸਨ।

ਆਰਡਰ

ਸੋਨੀ, ਜੇ. ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਸਾਧਾਰਨ ਨੁਕਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਸਰਜੂ 19 ਮਾਰਚ 1948 ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 395 ਤਹਿਤ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇਣ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਕੈਥਲ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਤੇ ਲਿਖਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪੁਲਸ ਨੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਰਜੂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਮੰਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਪੀ ਲਈ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਆਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਥਾਣੇ ਗਿਆ ਤਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਤੱਕ ਬੰਦ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਸਰਜੂ ਵੱਲੋਂ 24 ਮਾਰਚ 1948 ਨੂੰ ਕੈਥਲ ਦੇ ਸਬ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਉਸਨੇ ਛੇ ਸੱਜਣਾਂ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਆਫ਼ ਪੁਲਿਸ, ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਆਫ਼ ਪੁਲਿਸ, ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਪੁਲਿਸ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਅਤੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਭੇਜੀਆਂ। ਪੰਜ ਕਾਪੀਆਂ ਐਗਜ਼ਿਪਟਿਡ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਪੰਜ ਕਾਪੀਆਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੀਆਂ ਕਾਰਬਨ ਕਾਪੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦਾ ਤੱਤ ਉਹੀ ਤੱਥ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਦੋ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਕੈਥਲ ਦੇ ਸਬ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹਾ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ਼ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 'ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਾਪੀ, ਮਿਤੀ 29 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੀ ਹੈ:-

> "ਇਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵੀ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਹੈ। ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ P. I ਤੋਂ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।"

ਇਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਟੇਸ਼ਨ ਹਾਊਸ ਅਫਸਰ, ਕੈਥਲ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸਟੇਸ਼ਨ ਹਾਊਸ ਅਫਸਰ ਕਸਤੂਰੀ ਲਾਲ ਸਹਾਇਕ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਮੰਗਤ ਰਾਮ, ਸਹਾਇਕ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਸੋਹਨ ਲਾਲ ਅਤੇ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਨਰਸਿੰਘ ਦਾਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸੀ। ਸਬ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੀਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 323 ਅਤੇ 343 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੋ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੂਜੇ ਸੱਜਣਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਸਮਾਪਤ ਹੋਇਆ:-

> "ਮੈਨੂੰ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰੋਗੇ, ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੋਗੇ ਅਤੇ ਮਜਬੂਰ ਕਰੋਗੇ।"

ਜਦੋਂ ਇਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਟੇਸ਼ਨ ਹਾਊਸ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ, ਜੋ ਕਿ 7 ਅਪ੍ਰੈਲ 1948 ਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ਕੈਥਲ ਦੀ ਜੀਤੂ ਮੱਲ ਮਹਾਜਨ ਤੇ ਕੁਝ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ। 11 ਫਰਵਰੀ 1949 ਨੂੰ, ਜੀਤੂ ਮੱਲ ਮਹਾਜਨ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੌਤਮ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਕੈਥਲ ਨੂੰ ਕਸਤੂਰੀ ਲਾਈ, ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ। ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 500, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮਾਣਹਾਨੀ ਲਈ। ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਵਾਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ 10 ਮਈ 1949 ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਸਤੂਰੀ ਲਾਈ, ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ, ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਰਿਪੋਰਟ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮਾ, ਰਿਪੋਰਟ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮਿਤੀ 7 ਅਪ੍ਰੈਲ 1948 ਦੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 11 ਫਰਵਰੀ 1949 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ, 1861 ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਅਧੀਨ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਇਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਕੋਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਲੈ ਲਈ ਗਈ। ਮਾਨਯੋਗ ਸੈਸ਼ਨਜ ਜੱਜ ਨੇ 12 ਦਸੰਬਰ 1949 ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 13 ਮਾਰਚ 1950 ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਅਰਜੀ ਪਾਈ ਗਈ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਗਲਤ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਭਾਗੀ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਕਸਤੂਰੀ ਲਾਲ ਦੁਆਰਾ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਉਸ ਦੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਦਲੀਲ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਅਜਿਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੋਵੇ। ਕਸਤੂਰੀ ਲਾਲ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਚਰਣ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਉਹ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਰਜੂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਪੰਜ ਕਾਪੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਭੇਜੀ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸਾਬਕਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਨ। ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸਨੇ ਇੰਨੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਜਨਰਲ ਪੁਲਿਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਤੇ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਸੀਮਾਵਾਂ ਕੀ ਹਨ ਇਹ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਇਆ ਗਿਆ ਹੈ. ਇਹ ਬਚਤ ਕਰਨਾ ਵੀ ਦਰੁਸਤ ਹੈ ਕਿ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਪਦ-ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ, ਉਹ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਹੈ। ਪਰ ਦੇਖਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹਨਾਂ ਸੱਜਣਾਂ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਕੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਡੀਪਾਰਟਮੈਂਟਲ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੱਜਣਾਂ ਨੂੰ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੀ ਕਾਪੀ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਰਜੂ ਨੇ ਦੋ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ 24 ਮਾਰਚ 1948 ਨੂੰ ਸਬ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਕੈਥਲ ਨੂੰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭੇਜਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਅਤੇ ਉਪ ਮੰਡਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅੱਗੇ ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 323|343 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਅਤੇ ਸਰਜੂ ਕੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੱਜਣਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਉਸਨੇ 26 ਮਾਰਚ 1948 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰੀਪਰੀਸੈਨਟੈਸ਼ਨ ਭੇਜੀ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪੱਖ ਦਾ ਸਬੰਧ ਸੀ,

ਸੁਰਜੂ ਨੇ ਸਬ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸਬ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਬ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਪਰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 323 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਸਿਰਫ ਕਸਤੂਰੀ ਲਾਈ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਉਸ ਨੇ 8 ਜੁਲਾਈ 1949 ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਸੀ। 20 ਅਗਸਤ 1949 ਨੂੰ ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਇਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਿਨ ਸਬ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਇਹ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਸਦੇ ਮਾਨਯੋਗ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿ ਪੰਜਾਂ ਸੱਜਣਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਜੂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋਵੇ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸੱਜਣਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਅਪੀਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਹ ਵੀ ਇਹੋ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦੇ ਸਨ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸੀ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 200 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਧਾਰਾ 202 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੀ, ਜੇਕਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਲਈ ਭੇਜੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 202 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਰੀਪਰੀਸੈਨਟੇਸ਼ਨ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਮੋਹਰ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਜਿਵੇਂ ਉਪ ਮੰਡਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅੱਗੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਪੰਜਾਂ ਰੀਪਰੀਸੈਨਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਤੇ ਵੀ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਅਧੀਨ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਇਹ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਤੇ ਵਾਰੰਟਾਂ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇ। ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਜਦੋਂ 29 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ਼ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਹ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕੈਥਲ ਦੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਹਾਊਸ ਅਫ਼ਸਰ ਕਸਤੂਰੀ ਲਾਲ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਸੀ। ਉਹ ਜੋ ਰਿਪੋਰਟ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਹ ਉਸ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਸੀ ਜੋ ਉਪ ਪੁਲਿਸ ਕਪਤਾਨ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਜੋ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉਸ ਦੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਰਿਪੋਰਟ ਸੀ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਰਿਪੋਰਟ ਸੀ। ਰਾਜ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗੀਰਥ ਲਾਲ ਨੇ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਗੁਪਤ ਸੀ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 124 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀ ਸੀ। ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਭਰੋਸੇ ਵਿੱਚ ਭੇਜੀ ਗਈ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਸੀ। ਜੇ ਇਹ ਗੁਪਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਇਹ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਸੀਮਤ, ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 124 ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਸੈਕਸ਼ਨ ਹੈ ਜੋ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖੁਲਾਸੇ ਨਾਲ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਿਪੋਰਟ ਜਨਤਕ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪੜਾਅ ਤੇ ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਦੀ ਤਾਕੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਵਿੱਚ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ 1871 ਦੇ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ IX ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 1871 ਦੇ ਐਕਟ ਨੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 42 ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੀਮਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਅਜੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜੋ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਉਹ ਰਿਪੋਰਟ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 42 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਰਿਪੋਰਟ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਰਿਪੋਰਟ ਉਹ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਅਧੀਨ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਆਪਣੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸਮਝਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜੀਤੂ ਮੱਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜੀਤੂ ਮੱਲ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ। ਉਸਨੇ 18 ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਧਾਰਾ 302|109|326, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸਦਾ ਚਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ ਧਾਰਾ 395, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ, ਜੋ ਕਿ ਸਰਜੂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਇੱਕ ਪੁਟ-ਅੱਪ ਮਾਮਲਾ ਸੀ। ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਜੀਤੂ ਮੱਲ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਖ਼ਿਆਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਸਤੂਰੀ ਲਾਲ ਵੱਲੋਂ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਆਫ਼ ਪੁਲਿਸ ਵਜੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸੰਚਾਰ ਸੀ, ਨਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੁਲਜ਼ਮ ਵਜੋਂ। ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ਼ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵਾਰੀ ਵਿਚ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ 6 ਮਈ 1948 ਨੂੰ ਉਸ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਕਾਪੀ ਜੀਤੂ ਮੱਲ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਆਈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਬਾਰੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਜੋੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਬਲੈਕਰ ਜੇ.ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੇ. ਕੰਨਿਆ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਚੰਨਣ ਮਲ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (1) ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਐਚ) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸੀ। ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਐਮਵੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹਨ।

ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨੁਕਤਾ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਿਪੋਰਟ ਧਾਰਾ 499 ਦੇ ਨੌਵੇਂ ਅਪਵਾਦ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਸ ਅਪਵਾਦ ਲਈ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ (b) ਦੇਖੋ। ਇਹ ਪੁਆਇੰਟ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਗੁਣਾਂ ਤੇ ਹੈ.

ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਨੁਕਤੇ ਅਸਧਾਰਨ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।

ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ

ਭੰਡਾਰੀ, ਜੇ. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦਾ ਇੱਕੋ-ਇੱਕ ਨੁਕਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵਿਰੁੱਧ ਕੁਝ ਮਾਣਹਾਨੀ ਵਾਲੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ, ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਤੌਰ ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿ ਇਹ ਉਕਤ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਕਾਫ਼ੀ ਸਧਾਰਨ ਹਨ. 19 ਮਾਰਚ 1948 ਨੂੰ, ਇੱਕ ਸਰਜੂ ਕੈਥਲ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 395 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਇਨਕਾਰ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਸੁਰਜੂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ, ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁੱਟਿਆ ਅਤੇ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੈਦ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ। ਸਰਜੂ ਨੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਅਤੇ 24 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਉਸਨੇ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਕਸਤੂਰੀ ਲਾਲ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੈਥਲ ਦੇ ਸਬ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 323|343 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਰਸਮੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ। ਦੋ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਯਾਨੀ 26 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਸੌਂਪ ਕੇ ਸਬੰਧਤ ਪੁਲੀਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਆਫ਼ ਪੁਲਿਸ, ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਆਫ਼ ਪੁਲਿਸ, ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਪੁਲਿਸ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਅਤੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਭੇਜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਕਸਤੂਰੀ ਲਾਲ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਲਈ ਭੇਜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਅਤੇ 7 ਅਪ੍ਰੈਲ 1948 ਨੂੰ, ਉਸਨੇ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ਼ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਸੌਂਪੀ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਉਸਨੇ ਕੈਥਲ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਮਹਾਜਨ, ਜੀਤੂ ਮਾਈ, ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਹੈ, ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤੇ। 11 ਫਰਵਰੀ 1949 ਨੂੰ, ਜੀਤੂ ਮਾਈ ਨੇ ਕੈਥਲ ਵਿਖੇ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸ਼੍ਰੀ ਗੌਤਮ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਕਸਤੂਰੀ ਲਾਲ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 500 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ। ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜੋ ਰੀਪਰੀਸੈਨਟੇਸ਼ਨ ਭੇਜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਉਹ ਮਹਿਜ਼ ਪੁਲਿਸ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਭਾਗੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਸਨ। ਕਿ ਐਸ.ਆਈ. ਕਸਤੂਰੀ ਲਾਈ ਦੁਆਰਾ ਉਕਤ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਭਾਗੀ ਰਿਪੋਰਟ ਸੀ, ਕਿ ਉਕਤ ਰਿਪੋਰਟ 1881 ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਿ ਉਕਤ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਦਰਜ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਉਕਤ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 11 ਫਰਵਰੀ 1949 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਸੱਤ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ, ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਅਧੀਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੇ ਵਿਦਿਆਲੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 203 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮਾਨਯੋਗ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਦਖ਼ਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਇਆ ਹੈ।

ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜੋ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾ ਸਕਦੇ

ਹਨ। ਜਾਂ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਆਮ ਪੁਲਿਸ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਐਕਟ ਦੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਰੰਭ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਹੀਂ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦੋ ਰੀਪਰੀਸੈਨਟੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਅਤੇ ਕਰਨਾਲ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਕਰਨਾਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਹੈ। ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਦੋ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟਾਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਵਜੋਂ ਸਮਝੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕਿ S.I. ਕਸਤੂਰੀ ਲਾਲ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੀ ਕਾਪੀ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 202 ਦੇ ਤਹਿਤ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿ ਐਸ.ਆਈ. ਕਸਤੂਰੀ ਲਾਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ 7 ਅਪ੍ਰੈਲ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤੇ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਕੇਸ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਮੈਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹ ਰਾਏ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨਾਲ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 202 ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪੁਲਿਸ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਜਾਂ ਕਰਨਾਲ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਐੱਸ.ਆਈ. ਕਸਤੂਰੀ ਲਾਲ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਦੂਸਰਾ, ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਸਮੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਜਾਂ ਕਰਨਾਲ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਕਰਨਾਲ ਦੇ ਉਪ ਮੰਡਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਰਸਮੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਕਤ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇੱਕ ਮਿਤੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਤੀਸਰਾ, ਨਾ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਰਨਾਲ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹਨਾਂ ਦੋਵਾਂ ਅਫਸਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਉਕਤ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 200 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। . ਚੌਥਾ, ਜੇਕਰ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨਾਲ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਨਾ ਕਿ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ। ਪੰਜਵਾਂ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਕੈਥਲ ਦੇ ਸਬ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਤੇ 1 ਰੁਪਏ ਦੀ ਕੋਰਟ-ਫ਼ੀਸ ਦੀ ਮੋਹਰ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਪਰ 26 ਮਾਰਚ 1948 ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਛੇ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਉੱਤੇ ਵੀ ਕੋਈ ਵੀ ਕੋਰਟ-ਫ਼ੀਸ ਸਟੈਂਪ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਛੇਵੇਂ, ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਨੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 202 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਭੇਜੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਜੇਕਰ ਉਸਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਵਜੋਂ ਉਸਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਉਕਤ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 200 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਹੁੰਦਾ। ਸੱਤਵਾਂ, ਜੋ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਉਪ ਪੁਲਿਸ ਕਪਤਾਨ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ

ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਸਟੇਸ਼ਨ ਹਾਊਸ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਭੇਜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਨਾ ਕਿ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਕਸਤੂਰੀ ਲਾਲ ਨੂੰ ਨਾਮ ਦੇ ਕੇ। ਅੱਠਵੀਂ ਗੱਲ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਕਸਤੂਰੀ ਲਾਲ ਵਿਰੁੱਧ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹਨ। ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਜੋ ਰਿਪੋਰਟ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ। ਨੌਵਾਂ, ਜੋ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਐਸ.ਆਈ. ਕਸਤੂਰੀ ਲਾਲ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 202 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤਹਿਤ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਆਮ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਖੁਦ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਭੇਜੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਟੇਸ਼ਨ ਹਾਊਸ ਅਫਸਰ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੰਗੀ ਅਤੇ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਕਸਤੂਰੀ ਲਾਲ ਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਹਰੇਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਕਸਤੂਰੀ ਲਾਲ ਤੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਮੰਗਣਾ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ਼ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿਪੋਰਟ ਬਣਾਉਣ ਸਮੇਂ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਕਸਤੂਰੀ ਲਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਜਾਂ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਆਮ ਪੁਲਿਸ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮਿੱਤਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਕਸਤੂਰੀ ਲਾਲ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸੰਘੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੋਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਇਮਪੈਰਰ (1) ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ ਵਿਰੁੱਧ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 409 ਅਤੇ 477 ਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 409 ਅਤੇ 477 ਏ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਸਨ-

(ਏ) ਕਿ ਇੱਕ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਦੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬੋਰਡ, ਡੇਰਾ ਗਾਜ਼ੀ ਖਾਨ ਦੀ ਸੰਪੱਤੀ ਸੀ, ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਕੁਝ ਦਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 409 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ

(ਬੀ) ਕਿ ਇੱਕ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਉਸਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ 1937 ਲਈ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਸਟਾਕ ਬੁੱਕ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬੋਰਡ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਦਵਾਈਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਐਂਟਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ। ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 477 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਇਹ ਉੱਠਿਆ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਐਕਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਤੇ ਕੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935 ਦੀ ਧਾਰਾ 270 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਫੈਡਰਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਾਨਯੋਗ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਉਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਕੁਝ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਗਬਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾ 409 ਦੇ ਤਹਿਤ ਭਰੋਸੇ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ

ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਦਿਖਾਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 270 (1) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਧਾਰਾ 477 ਏ, ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਨੌਕਰ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਕਿਤਾਬ ਜਾਂ ਖਾਤੇ ਨੂੰ ਜਾਅਲੀ ਬਣਾਇਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਿੱਥੇ ਰਜਿਸਟਰ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣਾ ਉਸਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਰਜਿਸਟਰ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਵਿੱਚ ਉਹ ਕੁਝ ਇੰਦਰਾਜ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਹਨ, ਉਹ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਇੰਦਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਜਾਣ ਕੇ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 409 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ, ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਧਾਰਾ 477 ਏ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਸਾਧਾਰਨ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ,"ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ"। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ ਤੇ "ਚੰਗੀ ਨਿਹਚਾ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ" ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਜੇ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸਦਾ ਬੇਈਮਾਨ ਇਰਾਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਮਤਿਹਾਨ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਜਨਤਕ, ਸੇਵਕ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ. ਸੈਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ-ਸੇਵਕ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਤੇ ਆਪਣੇ ਜਨਤਕ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਡਿਊਟੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਾਰੇ ਗਲਤ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਤਹਿਤ। ਸੈਕਸ਼ਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਦੁਆਰਾ ਨਿਜੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮਾਂ ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਾਹਰ ਤੌਰ ਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਿਸੇ ਕਰਤੱਵ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਕਸਤੂਰੀ ਲਾਲ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਦਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਜੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ਼ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਸੌਂਪਦਾ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। .

ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ 26 ਮਾਰਚ 1948 ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਭੇਜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਛੇ ਰੀਪਰੀਸੈਨਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 200 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਐੱਸ.ਆਈ. ਕਸਤੂਰੀ ਲਾਲ ਵੱਲੋਂ 7 ਅਪ੍ਰੈਲ 1948 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ਼ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ 1861 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਉਕਤ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ਼ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ। ਜਿਵੇਂ

ਕਿ ਉਕਤ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਬਿਆਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ। ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਕਤ ਰਿਪੋਰਟ 7 ਅਪ੍ਰੈਲ 1848 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਉਕਤ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਹੀ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ 11 ਫਰਵਰੀ 1949 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਨੂੰ 1871 ਦੇ ਇੰਡੀਅਨ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ ਤੇ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ 1871 ਦੇ ਐਕਟ IX ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 42 ਦਾ ਸਿਰਫ ਇੰਨਾ ਹੀ ਹਿੱਸਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ। . ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਧਾਰਾ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ।

ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ 1861 ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸੋਨੀ, ਜੇ. ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਸਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਮਨਦੀਪ ਕੌਰ
(ਅਨੁਵਾਦਕ)